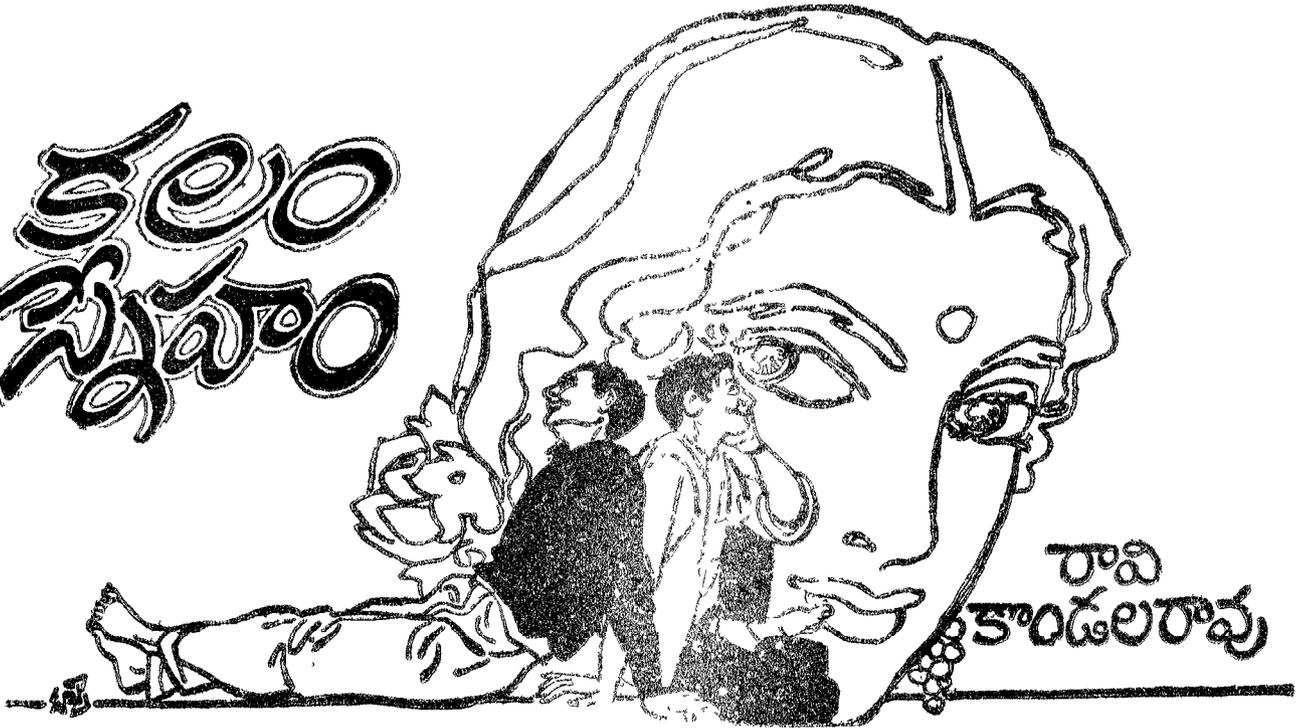

కలం స్వేదన

రావి కాండలరావు

స్ట్రీట్ మునిగిపోతున్నవాడు కట్టెపుల్ల కనిపిస్తే బ్రతుకుమీద ఎంత ఆశిపడతాడో - పదిగోజాలుగా తిండిలేక మాడిపోతున్నవాడికి అంతదురం లో అణాకాను కనిపిస్తే ఎంత ఆనందం పొందుతాడో - ఉద్యోగం కోసం, సంవత్సరాలతరబడి దరఖాసులు పంపుకుంటూ ఏదీ రాకపోగా నిడుతూనూ పడేవాడికి, చిన్ననాళ్ళు చూపిస్తే ఎంత సంబరపడతాడో - ఈ పుస్తకంలో 'అది' కనిపించగానే అంత ఆనందంపూ సంబరయాపడి, సంతోషంలో ఒళ్ళుమరిచి కెప్పుడూ కేకవేసి, అమూలం కుర్చీలోంచి అడుగుదూరం వెళకగనీ, మరీ కూలబడి తెలివి తెచ్చుకుని, గుండెమీద చెయ్యి వేసుకుని "అమ్మయ్యో" అని ఉల్లాసంగా నిట్టూర్చాడు సుబ్బారావు! 'అక్షమిటం' టే చాలా రోజులుగా సుబ్బారావు ఎదురు చూస్తున్న 'కలం స్వేదన' ఇవారే ఈ పుస్తకంలో కనిపించింది. "కుచూరి టి. ఇందిరాజేవి, 19 సంవత్సరాల వయస్సు, అభిరుచులు: సాహిత్యపఠనం, ధ్వజన, కేలిక సంగీతం, నేనిమాలపే విమర్శ -" ఆమె చిరునామా క్రిందవున్నది. తన అభిరుచులు గల క్యూకీతో స్వేదనం చెయ్యటానికి ఇందిరాజేవి గాఢంగా కాంక్షిస్తున్నది! ఆ అభిరుచులన్నీ చదివి - "ఇకన్నీ నావే, నావే" అనుకున్నాడు సుబ్బారావు తనవయస్సు. ఈ అభిరుచులు కలిసి - తనకంటే వయస్సులో మూడు, నాలుగు సంవత్సరాలు తక్కువవుంటే అమ్మాయికోసం సుబ్బారావు తనవయస్సుచేకాడు - ఇవారే దాదాపు ప్రత్యక్షమైతే! సుబ్బారావు ఆదర్శం ఏమిటంటే తన అభిరుచులు కలిగే అమ్మాయితో 'కలం స్వేదన' చేసి, ఆమెకు ప్రేమించి ప్రేమితుడై!

బరే ఈ ఇందిరాజేవి తనను ప్రేమించ వద్దా? ఆమెను అటునంటి అభిప్రాయం వున్నదో లేదో - లేక ఇంకవడన్నా ప్రేయ్యుడున్నాడేమో! విమయనాసరే, ఆ అమ్మాయికూడా తనను ప్రేమించేటటు చేసుకోవటం తన విధి! చేసుకోలేకపోతే తన తెలివంతా నిష్క్రమణం! సుబ్బారావు నూటా ఒక్కసారి ఆమెపేరునూ, అభిరుచులనూ, చిరునామానూ, టిట్టంగా చదివి, కంఠతా పెట్టేకాడు! 'ఇందిరాజేవి' ఆహా! పేరుకూడా అందంగా తనను కొరకున్న పేరులాగే వుంది. సుబ్బారావు తనజీవితం ఇప్పటికీ కదా సఫలము కాబోతున్నదని హాయిగా పొడుగుంటూ, పుస్తకాన్ని తీసుకొని వాయువేగ మనోవేగాలతో రామ్మూర్తి రూముచేరాడు. (రామ్మూర్తి గది 'లోకల్ రోమియోస్ అపోసిడేషన్' కార్యాలయం వంటిది. రామ్మూర్తి దానికి ప్రవేశంలేదు. సభ్యులంతా సెలవురోజులలో సమావేశమవుతూ చర్చలూ, తీర్మానాలూ జరుపుతూ వుంటారు.) "దొరికింది రోయ్ దొరికింది" అన్నాడు అదిన్నరకృతీలో సుబ్బారావు గదిలో అడుగుపెడుతూ. "ఇక్కూ! ఏమిటా దొరకటం?" అన్నాడు రామ్మూర్తి పత్రికలో 'భక్తు ప్రేమ' చదువుకుంటున్న వాడల్లా చిరాగా కదిలి. "చెప్పింది నాయనా! దా - చూడు - నీ కళ్ళతోనే చూడు. నేను చెబితే నమ్మవు. ఇన్నాళ్ళు నా నమస్కరణ తీరింది. ఈ రోజు నుంచి సుబ్బారావులో కూర్చుంటే నువ్వూ నవ్వు. వాడి ప్రేమ, వాడి జీవితం చిగిరించబోతున్నది. ఇవూ వాడు..." "అబ్బబ్బబ్బబ్బ... ఏమిటా ఇరిగింది?"

"నేను చెప్పను. నువ్వే చూసుకో!" అని చూపించాడు సుబ్బారావు. అంతా చదివి, రామ్మూర్తి "బరే?" అన్నాడు కనుబొమలు చిటిచి. "నాజమ్మ. 'బరే' బరే - ఇదా నీ తెలివి? నీతో ఏమని చెబుతూ వచ్చాను? నా అభిరుచులుగల ప్రియమో చదువూ నురా అని చెప్పలేదా? అక్ష - ఆ ప్రియ ఇవారే చేతిలో కొచ్చింది!" "ఇవూ నువ్వు ఉత్తరాలు రాసి ఆమెను వళిం చేసుకుంటా వన్నమాట!" "కరకట్ట. వళిం చేసుకోవటం ఏమిటోయ్ - నన్ను తప్ప ఇంకొకరిని పెళ్ళి చేసుకోవని ఆమెచాలే అనిపిస్తాను." "కొంపమునిగిపోయిందిరా సుబ్బారావ్!" అన్నాడు కేపీమని రామ్మూర్తి తలపట్టకుని. "ఎవరిదిరా బాబూ ఎవరిది? నీదా - నీదా? అన్నాడు సుబ్బారావు ఆక్రతుకగా. "నీజే - ఏం లేదు - ఈ ఇందిరాజేవి కొంపదీసి అణాకారి బరేనో?" అన్నాడు రామ్మూర్తి. సుబ్బారావు బదు నిమిషాలపాటు భిక్కు భిక్కుమని నవ్వి - "వెళ్ళన సంస్కారం ఆక్కడే వెళ్ళి తిన్నది. అణాకారి బనా సరే - చేసుకోక తప్పదు. ఇక్కడ ఆకారం ప్రసక్తి లేదు - అభిరుచుల ప్రసక్తి గాని!" అన్నాడు చెయ్యి తిప్పతూ. "బరే సరే" అన్నాడు రామ్మూర్తి. * * * "రామ్మూర్తి రూమ్లో కూచునే సుబ్బారావు ఇందిరాజేవికి ఒక ఉత్తరాన్ని తియారు చేశాడు - కొంత కాఫీ త్రాగి, కొన్ని సిగరెట్లు కాల్చి. "ఇందిరా రామ్మూర్తి బంది. ఇవూ వినుకో"

అన్నాడు సుబ్బారావు. రామ్మూర్తి వింటున్నాడో లేదో కూడా గమనించకుండా ఉత్తరాన్ని చదవసాగాడు:

“కుమారి ఇందిరాజీవిగారికి—

కేరలం భగవంతుడు పంపినట్లు—మీ చిరుళామా గల ప్రతిక మానీ, ఆనందపరవతుడనయినాను. మీ హావీలే నా హావీలు...నా హావీలే మీ హావీలు! ఎంతకాలంనుంచో ఇటువంటి స్నేహంకోసం ఎదురుతెన్నులు చూపగా మీరు కనిపించటం నా ఆద్యుష్టం. నేను ఈ వూళ్ళో కాలేజీలో చదివి, డి. ఏ. లో ఒక భాగం విజయం పొంది, మిగిలిన భాగాలలో కూడా పొందటానికి కృషి చేస్తున్న ఇరవై మూడు సంవత్సరాల విద్యార్థిని. పాటలు, గేయాలు, కథలూ రాశాను. పాడగలను. హాస్యోనీ వాయింకటం కొద్దిగా తెలుసును. ఇరవై నాలుగు గంటలలోనూ

ఎక్కువ కాలం సాహిత్య పఠనం చేస్తాను. వచ్చే ప్రతి సినీమా చూసి, స్నేహితులదగ్గర చర్చిస్తూవుంటాను. మీ స్నేహాన్ని కొంక్షించటమే నా జీవిత పరమావధి. ఇకమీదట నిరాలంకంగా సాగరంలో కెరటాలు పుట్టి నట్లు ఆదేపనిగా మనం ఉత్తరాలు రాసుకోవాలని నా కోరిక. అన్ని విషయాలలోనూ వెంటనే ప్రతిచిరునామాకు జవాబు రాస్తారని ఎదురుచూస్తున్నాను.

భవదీయుడు,

వి. సుబ్బారావు.

కలం పేరు: (“సుబ్బారావు”)

“కాస్త చిన్ని దయం దంటావా?” అన్నాడు సుబ్బారావు ఉత్తరం చదివి.

“పెద్దజీ బిందీమా! ఫరవాలేదులే. పోసు చెయ్యి” అన్నాడు రామ్మూర్తి. సుబ్బారావు చిరునానూ కేరాఫ్ రామ్మూర్తిగా

ఇచ్చాడు.

ఇందిరాజీవికి ఉత్తరం పోస్తయిన మరుక్షణంనుంచి సుబ్బారావుకు ఏదో దిగులూ, అంతలోనే ఆనందమూ మధుర భావాలూ అన్నీ కలగసాగినై. ఆ రాత్రి ఆతనికి నిద్ర పట్టలేదు. ఇందిరాజీవి రూపాన్ని పూహించసాగాడు—ఆమె నవ్వుతే పలువరస ఎలా మెరుస్తుందో—ఆ పాడవైన నల్లనిజడ త్రాచలే ఎట్లా వేలాడుతున్నదో—ఆ నల్లని కొలుక కళ్ళలోని నీలినీడల్లో తనలా కరిగిపోవాలో—ఇకన్నీ ఆమెను చూసినపై రూపకల్పన చేసుకుని, భావించుకున్నాడు. తన ఉత్తరం లోని భావాలకు ఆమె ముగ్ధురాలవుతుంది—తన చేతివ్రాతకు ఆమె మురిసిపోతుంది—తన వంటి స్నేహితుడిని పొందినందుకు ఇందిరా

(60-న నో చూడండి)

★ జీవన లీల ★

“ఇంట్లో బాగా లేదామంది? అందుకనా ఆలా మాట్లాడకుండా కూర్చున్నావ్? ఆయ్యా బానీలే, చినబాబుకి కబురంపనా? పరీక్ష చేసి ముదిస్తాడు...” అన్నది.

“ఎందుకీలా వేధిస్తావ్ వదినా? నీకు నేనే ఆపకారం చేశానా?”

“కళ్లు జబ్బబలబాడుతున్నాయి-అదిగో; చూశాడోలే చినబాబుకి గుండె వ్రక్కలేపోతుంది”.

“ఏ-ఫో-చావై నారాజం నీకు!”

“నీకు తెలుసో తెలియదో మతి? రాత్రంతా నువ్వే తలపుకు రాకటంతో చినబాబుకి ఆసలు నిద్రలేపట్టా. మతీ, మతీ, మతీ! అంటూ ఆలాగే స్వరణచేస్తూ కూర్చున్నాడు. ముదవేళ కనుక నిద్రించి చేస్తే చినబాబు తాళిచెరువులో దుమికి ఆత్మహత్య చేసుకుంటాడు”.

“నువ్వే తాళ్ళ చెరువులో మునిగిచావు, వచ్చి దయ్యమవు”

మతి ఇనా అక్కడినుంచి వెళ్లిపోవోయింది. కుసుమతో మాట్లాడి నెగలదా ఆమె. కానీ కుసుమమాత్రం మతిని విడిచిపెట్టలేదు. చటుక్కున మతిని చెయ్యిపట్టుకుని ఆపింది. తన ముఖాన్ని ఆమె ముఖం దగిరగాపెట్టి, కన్నార్పకుండా చూస్తూ, పళ్లు లిబబట్టి, “నీగులేదూ నీకు? ఇన్నేళ్లు వచ్చాయి-ఇంత పెద్దదానివయ్యావ్. నీగులేదూ నీకు? పూటకీ టికాడా లేని గొల్లయింటిపడుచుని చినబాబుతో పోల్చిచూస్తే నువ్వు తప్పక వదానివికాక ఎమిటి? ఎందుకు నీకీంత ముదిపేరక్క గుణాలు! నువ్విలాచేస్తావ్ కనుక నే చిరాకుపుట్టి చినబాబు రాకటం చూశాకాడు? అంది.

ఆలా ఆనగానే మతి కుసుమ చెయ్యి కొరికింది. ఆమెని

వదిలించుకుని, తన కొరికిన చేరిని అటూ యిటూ రిప్పి మతి పంటి గుర్తుల చూసుకుంది కుసుమ.

“కొరికావు! నువ్వు నన్ను కొరికావుకదూ! ఉండు, నిన్ను ఏంచేసానో చూడు”

ఏంచేస్తుంది కుసుమ మతిని ఏంచేస్తుంది? మతి గుండె దడదడలాడిపోయింది. ఓవేళ చినబాబుతో చెపుతుండా యంకొంపటికీ తాను కుసుమ చెయ్యి కొరికానన్న సంగతి నింటే చినబాబుకి చెప్పకొపం వచ్చేస్తుంది అని మతి అనుకుంది.

కాసేపయేసరికే మతీ మతి కుసుమచుట్టూ తిరగటం మొదలైంది. మధ్యలో ఓసారి చెర్యించేసి “ఏడి? బాగా నొప్పి ఎక్కిందా? చూడనియ్” అని అడిగింది.

కుసుమ నిఘంటువులో ‘క్షమ’ అనేమాటలేదు. ఆమె మతిని అనుకరిస్తూ “నొప్పిఎక్కిందావదినా అంటున్నావా? కొరికి పైగా ఏమీ ఎరగనిదానిలా వస్తావే?” అన్నది.

మతి బతుటికివచ్చి సంతానికి చేరగిలపడి నుంచుని, ‘వదిన ఎంత భయంకరమైనవ్వకీ! తిన్నగా కలి చెప్పేస్తుండేమా’ అనుకుంది. తెరచి ఉన్న గుమ్ములోంచి పినతల్లి కనిస్తూ ఉంటుంది. ఆమెకి ఇటీవల మాట పూర్తిగా పోయింది. మాట్లాడకపోతే గొంతులోంచి ‘ఉస్, ఉస్’ అని ధ్వనులు వస్తూంటాయి — అంటే ఏంమాట్లాడలేదు. మతినిచూసి, ఆమెని దగిర రమ్మని చెయ్యిఉపి నెగచేసింది. తలయెత్తి చెయ్యి నోటిదగిర పెట్టుకుని, ‘దాచాం’ అన్న అరాన్ని వ్యకంచేసింది. మతి ఆమెనిచూసినా, చాలా సేపటిదాకా అక్కడినుంచి కదలేదు.

“వసున్నా - వసున్నా. ఎందుకంత తొందర?”

“ఎవరే పిలుస్తున్నది మతి?” అని అడిగింది మోక్షదా.

“పిన్ని - పిన్ని. ఆవిడికి మంచినీళ్లు కావాలి!” అన్నది మతి.

(ఇంకా వుంది)

★ కలం స్నేహం ★

(9-వ పేజీ తరువాయి)

దేవి మైమరచి, స్వర్గంలో విహరిస్తుంది!

సుబ్బారావుకు కుసుమ పట్టణోదయే సమయానికి, విధిగుమ్మంలో పాలవాడి కేక విని పిరిచింది!

* * *

ఇందిరాదేవికి ఉత్తరం రాసి వారం రోజులైంది. ఇంకా ఆమె దగ్గర్నుంచి ఏ జవాబూ రాలేదు. ఈ వారం రోజులుగా సుబ్బారావు తన మనస్తూ డిక్చోలలేడు. అతనిలోంచి ఆ మనసు ఎగిరిపోయి, ఎక్కడో ఒక్కో విచారించసాగింది! రోజూ రామ్మూర్తి యాంట్లో కూచోటం—వచ్చే బాడే పోసుచూసేనను పలకరించటం — ఇది అతని కార్యక్రమం!

సుబ్బారావు ఉదయాన్నే ఎనిమిది గంటలకు ఇందిరాదేవిని తిల్యుకుంటూ లేచాడు. స్నానంచేసి బట్టలు వేసుకుని రామ్మూర్తి గదికి కిరీరాన్ని లాక్కుపోతూ దారంతా ఆలోచించసాగాడు. ఇందిరాదేవికి తన ఉత్తరం అందిందా లేదా? అది కొంపదీసి ఇంకెవరన్నా చదివారా? ఆమెకు తన వచ్చేదా? తన ఉత్తరానికి ఆమె నవ్వు

కున్నదా? లేకపోతే ఈ ఇందిరాదేవి ఇదంతా వతికల్పనా? — ఈ ఆఖరి ప్రశ్న కలగగానే సుబ్బారావుకు భూమికింద ఏదో పగిలినట్టూ తన ఆ అగాధంలో కూలిపోతున్నట్టూ భయకలిగింది. అంతలోనే కాళ్లు నిలబెట్టుకుని “అఱ! ఇదంతా నా ఆలోచనేగాని—కల్పక ఎందుకవుతుంది!” అనుకుంటూ రామ్మూర్తి గది చేరుకున్నాడు.

“వచ్చిందిరా ఉత్తరం వచ్చింది” అన్నాడు బ్రహ్మాండంగా రామ్మూర్తి ఎనిమిదిన్నర శృతిలో, సుబ్బారావుకు ముచ్చేమటలూ పోసేసె. రామ్మూర్తి వాడిగది అంతా పచ్చగా కనిపించింది కాళ్ళూ చేతులూ వణకసాగిసె. ఆత్రుతగా తీసుకుని, చించి చదివసాగాడు. చగువుతున్నంతసేపూ అతని గొంతును ఎవరో అటూ ఇటూ వూపుతున్నట్టుంది! ప్రేమసుబ్బారావుగారికి—

మీ లెఖ చేరింది. నాకు మహదానందమయింది. మీ వంటి స్నేహితులకోసమే నేను ఎదురుచూస్తున్నాను. నేను ఈ వూరికాల్డేలో రెండో సంతకర్తరం చదువుతున్నాను. నాకు పుస్తకాలు చదివటం మంలే మరేం అఖ్యురేదు. సినిమాపాటలు

పాడతాను. ఆప్యదప్పడూ ప్రతికల్ప స్త్రీల పేజీల్లో చిన్న చిన్న వ్యాసాలూ లెఖలూ రాస్తూ వుంటాను. కథలుకూడా కొన్ని రాశానుగాని — ప్రతికల్పం పంపలేదు. మీ ఉత్తరంలో మీ భావాలు నాకు వచ్చినై. అంతంత భావాలతో ఉత్తరాలు రాద్దామనుకుంటానుగాని — భయం! ‘సుబ్బా’ అనే పేరుతో రెండు చూడు గేయాలు చదివినటు జాపకం. ఇంగ్లీషు సినిమాలు చూపుకోవారానికోసారి వేసారు. ప్రతి సినిమాకూ పోతాను. ఈ మధ్య మీ రేమయినా ఈ మధ్య కొత్తచిత్రాలుమానే విమర్శించండి. తెలుగు రచయితలలో మీ అభిమాన రచయిత లెవరో వెంటనే జవాబు రాస్తారని భావిస్తున్నాను.

ఇట్లు,
ఇద్దరి

“కాథాన్” అన్నాడు రామ్మూర్తి కవున.

“ఇందిరా” అని సుబ్బారావు ఆవుట్టె రాన్ని గుండెకు నాతుక్కుని “జీవితీలారా— నావై పువ్వుకృష్టి కురిపించండి. కోకిలా— నీలోవున్న సంగీతం అంతా పాడు. పూర్వ చంద్రమా— పూర్తిగా వికసించి నీ ధల్లణి వెన్నెల్లో నన్ను స్నానమాడించు! మధుర మారుతమా! కమ్మగా వీచి తరతర కుట్టు

చెయ్యి!" అన్నాడు అటూ ఇటూ చూసి ఆరునూ.

"నీ నాటికంలో సంభాషణలురా ఇది?" అన్నాడు రామ్మూర్తి 'కూర్'గా.

"నా పదవు పోగొట్టావురా దుర్మార్గుడా! ఒకటి నాటికంలో సంభాషణలు చెప్పే ఖర్చుం నా కేం రా? స్వంతం—కేవలం స్వయా సంతో లిఖించుకున్నది!"

లిఖించుకున్న దా—సరే, ఇప్పటికిప్పుడు ఆకువుగా చెప్పింది కొదవ్వునూట, రక్షించావు! జవాబు రాయి మరి—" అన్నాడు రామ్మూర్తి.

"ఈ సారి గుప్పిసా" అని వెలిగిగా నవ్వి "సుబ్బారావు అంటే వెర్రి వెళ్లవనకున్నా వేకూ—హుం! అన్నాయిలను ఆకరించే పకరీ ఫుల్ మా గ్నట్!" అన్నాడు వళ్ళు మరిచిపోయి. ఆ ఉత్తరాన్ని తీసుకుని రామ్మూర్తి మరో రెండుసార్లు చదివాడు. "ఏది నీ చెయ్యి" అని కరస్పర్శ చేసి పూతూ "నీ కొరిక ఫలించాలని కొరు తున్నాను" అన్నాడు సీరియస్ గా. సుబ్బారావు వెలిగి గొప్పగా అదోగా, హాయిగా నవ్వాడు!

* * *

ఇందిరాదేవికి సుబ్బారావుకూ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు విరివిగా జరుగుతున్నాయి. ఉత్తరాలన్నీ రామ్మూర్తి కు దా చూస్తూ తన సలహాలిస్తున్నాడు. ఇన్నాళ్ళుగా ఉత్తరాలన్నీ మామూలు ధోరణిలో నడిచినై, రామ్మూర్తి న్నట్లు—ఇందిరాదేవితో బాగా పరిచయమైపోయింది—ఇంకా అసలు విషయం లోకి దిగింది!

ఏమయితే ఆవుతుందని, సుబ్బారావు ఇందిరకు మొదటిసారిగా ప్రణయ శోభ తయారుచేశాడు. "ప్రియమయిన ఇందిరా దేవికి—" అని ప్రారంభించి ఆమె-తివకు ఎట్లా నచ్చిందో, తనకూ ఆమెకూ ఎట్లా మనసులు కలుస్తాయో, ఆమె ఉత్తరం రావటం అవగంట ఆలశ్యమైతే తనెంత మధనపడతాడో, లోకా రాత్రులు నిద్ర పోతుందా ఆమెను ఉపేించుకుంటూ ఎట్లా కలలుగంటున్నాడో—ఆమె శేకుండా తన జీవితం ఎట్లా త్వరమో, మొదలయిన విషయాలన్నీ రామ్మూర్తి ఈ ప్రేమను తృణీకరించ వద్దనీ, ఇది నిర్మలప్రేమనీ, కాళ్ళతంగా నిశ్చయి అదొక్కటేగాని ఉత్తరాలు కొవనీ, తనను పూర్తిగా నిమ్మమనీ, తన సర్వస్వమూ ఆమె జీవనీ, మనసులు కలిసిన తమవంటివారు పెళ్ళి చేసుకోవటం ఆకర్షణమనీ—రాశాడు. ఈ పుత్తరం నిండా కొవలనంతకవిత్వమూ, భావాలు, పర్లనలూ ఉండ్రేక మూ, విషాదమూ మొదలయిన అన్ని రసాలు కనిపిస్తున్నాయి.

ఈ ఉత్తరాన్ని ఒకటికి రెండుసార్లు చదివి, రామ్మూర్తి తప్పులేదన్నాడు. అవశ్యం పోను చెయ్యమని, సుబ్బారావుకు ధైర్యం

చాలపోగానే పోస్టులో వేశారు. ఆక్షణం నుంచీ సుబ్బారావు వొంటినిాడ లేకూర్లు జైతూ పాములూ ప్రాకటం మొదలే టినై. ఈ పుత్తరానికి ఎటువంటి జవాబు వస్తుందో సుబ్బారావు పూసించ లేకపోతున్నాడు! తిడుతుంటా? అసలే రాయిదా? లేక 'నాకి' ప్రేమాగీమూ. అసహ్యం? అంటుంటా? ఏం జరగబోతోందో ఎవరు చెప్పగలడు? సుబ్బారావు రకరకాలుగా కించపడసాగాడు.

"ఎంతయినా సుబ్బారావు అద్భుతమంతుడు" అన్నాడు రామ్మూర్తి. వారంరోజులు తిరక్కమునుపే ఇందిరాదేవి అతని ప్రేమను స్వీకరిస్తూ తన ప్రేమను వెళ్ళబోనూ ఎనిమిది ప్రేజీలపు త్తరంరాసింది! ఆక్షణంనుంచీ సుబ్బారావును ఎవడూ పట్టలేకపోయాడు. ఆ పుత్తరంరాగా అతను ఎనిమిదిసార్లు చదవగా రామ్మూర్తి పదిహేనుసార్లు చదివాడు, తను కూడా సుబ్బారావునే నమ్ముతున్నాననీ, అతని మొదటి శోభ చదివినప్పుడే తనకు అతని మొద 'ప్రేమ' ఏర్పడిందనీ, ఆ పూట చెప్పేందుకు ధైర్యం చాలలేదనీ, ఎన్ని ఆటంకాలు వచ్చినా ఈ ప్రేమ నిర్విఘ్నంగా కొనసాగి అదర్ప వివాహానికి దారి

తియ్యాలిందిగా తనపట్టుదలనీ—మొదలయిన విషయాలన్నీ కవిత్వంకటి రాసింది. సుబ్బారావు అఖండ సామ్రాజ్యాలనూ జయించిన మహారాజుపోజుపెట్టి, తీవిగా నడవసాగాడు. అతనిలో సంతోషం కట్టలు దాటి ప్రవహించసాగింది. ఇందిరమొద అతనికి అప్పుడే అధికారం ఏర్పడినట్లూ తన భార్య విసట్లూగానే మాట్లాడసాగాడు రామ్మూర్తితో. రామ్మూర్తికూడా ఒకటి, రెండుసార్లు 'నీ భార్య' అనే అన్నాడు!

ఈ సారి సుబ్బారావు ఇందిరకు ఏకవచనంలోనే వ్యేష్ట్యగా విరహాన్ని ప్రకటిస్తూ "వేద" పుత్తరాన్ని రచించాడు! "మృదు భాషిణీ, ప్రీయరమణీ, ఇందిరామణీ" అని సంబోధనూ జాగ్రత్తగా ఆలోచించి చూటలు వేసి పూర్తిచేశాడు. ఈ పుత్తరంలో, ఆమెనుమానే అద్భుతం ఇంకా కలగలేదు కాబట్టి, కనీసం ఫోటోనయినా వెంటనే పంపాలిందిగా అర్పించాడు!

* * *

పెద్దకూర్లు, చక్కనిమూక్కు, నవ్వుతున్న చిన్నపెదవులూ మృదువైన కోలముఖమూ, చూసి సుబ్బారావు ముగ్ధయ్యాడు!

ఇండియన్ స్టాండర్డుస్ ఇన్ స్టిట్యూషన్

వారిచే తమకు సర్టిఫికేటు యివ్వబడినదని ఎస్టిలా బ్యాటరీలు సంతోషముతో ప్రకటించుచున్నారు.

ISI చిహ్నం శ్రేష్టతకు గుర్తు. ఇది వున్నచో తయారైన వస్తువులు పరీక్షింపబడినవనియు, అవి ఇండియన్ స్టాండర్డు ఇన్ స్టిట్యూషన్ పరిమాణముల అందుకొన్నవనియు తెలుపును. క్రొత్తగా వచ్చే ఎస్టిలా బ్యాటరీలన్నింటికి ISI చిహ్నం వుండును. ఎస్టిలా బ్యాటరీస్ లివి:టెడ్,

బొంబాయి - 1

E-24

కలంస్నేహం

“కవలం గుణవలేకాదు—రూపవతి కూడా—నా జన్మతరీంచింది రా రామ్మూర్తి—ఇదంతా పూర్వజన్మ కృతం!” అని కేకలు పెట్టి ఇందిర ఫోటోను గంటలతరబడి చూస్తూ వెర్రెటిపోయాడు సుబ్బారావు.

“చాలా అందగత్రే” అన్నాడు రామ్మూర్తి. విజయనూడకంగా వచ్చి తల అడించాడు సుబ్బారావు ఫోటోను చూస్తూ.

ఆరాతి సుబ్బారావు కంటిని దాకవకు వడితే ఒట్టు! తన తల్లిదండ్రులకు ఈ ఫోటోను చూపించి, ఎట్లాగన్నా వాళ్ళచాత ఒప్పించాలి. ఒప్పుకోకపోతే తనకు ఆత్మ హత్యే శిరస్యం అనాలి. మరి ఇందిరను తుందికే ఆమెకూడా ఏ బావినో, రైలులో చూసుకుంటుందా?—ఈ నిర్మల ప్రేమకు అటుంకా లేవన్నా కలగవోతే అది తన తల్లి దండ్రుల అభ్యంతరమే తప్ప ఇంకేంకాదు. ఈ ఫోటో చూసి, వాళ్ళు తప్పక ఆమెనిస్తారనే ధైర్యం వుండనే వున్నది... కాని— ఏమీ చెప్పలేం! వాళ్ళు అడవికి వెళ్ళినా తెగించి ఈ పెళ్ళి జరుపుకోవాలి... లేకపోతే...

నీట్లో మునిగి పోతున్న వాడు కాలాచెయ్యి కోట్లకున్నట్టు అటూ ఇటూ కోట్లకోసాగాడు ఆమెను ఏమీ అతనికి తెలసున్నా కథా, రోమియో జాలియట్ నాటకమూ, దేవదాసు సినిమా—ఇవన్నీ వొంకర్లుగా తలలో తిగిస్తే. అతనికి ఏమో కాకా కాలాచెయ్యి అడవేడు!

అదే రాతి రామ్మూర్తికి నిద్ర పట్టలేదు. ఎంత కళ్ళు మూసుకున్నా అతనికి ‘ఇందిర బొమ్మ’ గురువస్తున్నది. ఆహా! ఏం లాభం! ఏం అందచందాల! వెనక—సుబ్బారావు గాడు భలే ఛాన్సు కొట్టాడు. ఏ వాడయినా వాడు ఇటువంటి అవకాశాన్ని పొందగలడని కలగన్నా దా? బనా ఇదంతా వాడి గొప్ప ఏమిటి? తన తినిన సలహాలివ్వకపోతే, ఈ తిరాలు రాసేటప్పుడు భావాలూ, మాటలూ సరఫరా చెయ్యకపోతే, ఏమీమీమాం—మీడినా ఇందిర ప్రేమించేదా? ఇందులో వాడి ప్రజ్ఞ ఏం ఏడిసింది గనక?—రామ్మూర్తికి సుబ్బారావు మీద ఎక్కడా లేని ‘జెలసీ’ ఏర్పడింది. ఈ ఇందిర తన దిక్కించుకోవాలనికే అవకాశాలు ఏమున్నయ్యా వెతకసాగాడు! ఇందిరకూ సుబ్బారావు రాసిన ఈ త్రిరాలన్నీ వాడు రాసినవి కావనీ అనన్నీ తన రాసినవనీ ఒక ఉత్తరం ఇందిరకు రాస్తే?... సుబ్బారావు అందనికొరచుయినవాడనీ, అతనికి ఏ అభిరుచులు లేవనీ, వతి మొదలు అని కల్పిస్తే?... ఇతేం లాభం లేదేమీ!

నుమారు రెండు గంటలవేళకు రామ్మూర్తికి ఆ పూర్వమైనది, ఎవడికీ తట్టనదీ, (బహుండు మైనదీ) ఒక పూచా కలిగింది. ఈ పూచాతో అతను పరమానందభరితుడై సంతోషంగా నిట్టూర్చి ఒళ్ళు మరచి నిద్రపోయినాడు!

ఇందిరాణి నుంచి త్రుత్రం వస్తుంది రామ్మూర్తి గదికి వచ్చిన సుబ్బారావుకు రామ్మూర్తి సంచితలో గుడ్డలు వేసుతూ కనిపించాడు.

“కాంపేట్రా?” అన్నాడు సుబ్బారావు.

“అవునా. ఆ రెంటుగా ఇంటికి రమ్మూర్తి చూసాన్నా డైరీ చేశాడు. ఏదో భూములు తగువులే విడింటాయి!”

“మొన్న మొన్న వెళ్ళొచ్చావుగా?”

“నిటికే అంతూ పొంతూ ఏమిటా? ఈ భూములు లున్నవాడికంటే లేనివాడే సహస్రాంతం నయం!... రెండు మూడు రోజులూ వచ్చేస్తాను. గది తాళం నీడగలేవును!” అని తాళం చెవి సుబ్బారావు చేతిలో పెట్టి తనకు వేళయిందిని చరదరా బయలుదేరాడు కాకే బలల మనిషి ఎవడయినా కనిపిస్తున్నా జేమో కని దాబామిడికొచ్చి ఏధిలోకి చూడసాగాడు సుబ్బారావు!

తనవూరికి వెళ్ళున్నానని బయలుదేరిన రామ్మూర్తి సరాసరి ఇందిరాణిని పూకు చేరుకున్నాడు. హోటల్లో పూసం చేసి, కుంభంగా గుడ్డలు వేసుకొని ఇందిర అడవి నుంచి ఆపేటకు దారి తీశాడు. సాయంత్రం బాలుగున్నర కావస్తాంది. ఇందిర కాలేక నుంచి వచ్చే వేళ. ఇంటి దగ్గరకు వెళ్ళి నిలుచి వాళ్ళ వాళ్ళు ‘ఎవరునున్నా?’ అంటే?— అంగుకనే ఆలోచించి రామ్మూర్తి సరిగా కాలేకే కదిలే వేళకు ఆ విధిలో ఆమెకోసం ఎదురు చూడసాగాడు!

ఒక చేతిలో పుసకాలు, రెండో చేతిలో ఏదో వస్తువు పట్టుకుని, వయ్యారంగా హంసల్లే నడుస్తూ వస్తున్న ఇందిరను రామ్మూర్తి కుంభంగా గురుపట్టాడు. ఆ వేళకు— ఆడేముక్కు—ఆవే వెదవులు... ఆమె బాగా దగ్గరవుతున్నది... రామ్మూర్తి కాళ్ళూ చేతులూ గుండే అన్నీ కబ్బించెయ్యి పొగిస్తే. బలవంతా ఆ చప్పుడును అరికట్టి, ధైర్యం చిక్కబట్టి, గొంతు వదలించుకుని చెల్లెలును ఆనుకుని— ప్రక్కగా పోతున్న ఆమెను చూసి “మిస్ ఇందిరాణి?” అన్నాడు దరాగా. ఆమె ఆగి అతని కేసి ఆ గయ్యంగా చూసింది.

రామ్మూర్తి నెమ్మదిగా నవ్వి— “నేను మీ... సుబ్బారావును!” అన్నాడు! “ఓ- ఎప్పుడొచ్చావు? రండి మాయింటికి పోదాం” అన్నది ఆ త్రుతగా.

“కాదు. కా సరహస్యంగా మాట్లాడుకోవాలి. అటు ఎటున్నా పోదాం” అన్నాడు రామ్మూర్తి ధైర్యంగా.

“అభయం ఏమీ లేదు. మాయింట్లో మాట్లాడుకోవచ్చు— రండి!” అన్నది. రామ్మూర్తి నెమ్మదిగా ఇందిరను ఆను సరించాడు. ఇటు చేరగానే ఆమె లోపలకు పోయి పుసకాలు పెట్టినవ్వి రామ్మూర్తి కేసి దీసంగా చూస్తూ “తుమించాలి సుబ్బారావు గారూ! స్నేహితులు వచ్చి కూచున్నారు. వాళ్ళుండగా మనం మాట్లాడుకోటం బాగుండదు. శేపు వుంటారుగా— వుదయం తప్పక రండి. మా అన్నయ్యకూడా వుంటాడు— మిమ్మల్ని పరిచయం చేస్తాను!” అన్నది నెమ్మదిగా. రామ్మూర్తి అనూయకంగా ఆమె కళ్ళలోకి చూసి— “సరే, పూచున్న ఎనిమిది గంటలకు వస్తాను” అన్నాడు. ఇంతలో లోపలనుంచి ఎవరో “అమ్మూడు!” అని కేక వేశారు. “వస్తానండీ— వారే” అని చరదరా వెళ్ళిపోయింది. రామ్మూర్తి నీరసంగా కదిలాడు తన “జెస్” కేసి చూసుకుంటూ!

తనే సుబ్బారావునని చెప్పటానికే రామ్మూర్తి ముందుగా చాలా ఆలోచించాడు. తనపోయి సుబ్బారావు మీద అసహ్యంగా మాట్లాడితే, ఆమెకు సుబ్బారావు మీద ప్రేమ తగ్గవచ్చునేమోగాని— తన మీద కలిగేందుకు అవకాశం లేదు. “ఈ ఉత్తిరాలన్నీ నేనే రాశాను. ఈ ప్రజ్ఞ అంతా వాడి. నాపేరు రామ్మూర్తి— నేను సుబ్బారావు స్నేహితుడిని!” అన్నా ఆమె ఒప్పుకోదు. ఇందులో కల్ర వున్నట్టుగా అనుమానిస్తుంది. అందువల్ల ఆమె ఎట్లాగూ సుబ్బారావును చూడలేదు కాబట్టి— తనే ఆపేరు పెట్టకంటే, తను సుబ్బారావుననే భావంతోనే ప్రేమను కురిపిస్తుంది. తర్వాత ఎప్పుడన్నా ఆమె సుబ్బారావును చూసినా శమ్యుగు! ఆసలు సుబ్బారావు! అని నవ్వి వా మొదటిసారి ఆ ప్రేమతో తనను చూడబట్టి, తన ముద్ది ఆమెలో స్థిరపడబట్టి, సుబ్బారావు మీద ప్రేమ తగ్గటానికి ఆవకాశాలుండవచ్చు. ఒక వేళ తిగి వా తగ్గకపోయినా, ఈ ప్రేమ చెప్పటంవల్ల కనీసం రెండు రోజులపాటన్నా ఆమెకోపోయి వున్నాననే తృప్తి వుంటుంది. తర్వాత ఏమయితే మాత్రమేం గనక?—

రామ్మూర్తి హోటల్ రూమ్ చేరుకుని, మర్నాటి ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు ఇంకొ ఎంత ‘టయిము’ వుందో గడిచారం చూసుకున్నాడు!

ఆ పూట సుబ్బారావుకు ఇందిర నుంచి ఉత్తరం చేరలేదు. అతనికి ఏదో చెప్పరాని

ఆ చేదవ కలగసాగింది. ఇందిర దూపమే తప్ప అతనికి ఇంకొక వస్తువు కనిపించటం లేదు. గదిలో అటూ ఇటూ తారటాడ సాగాడు. రామ్మూర్తికూడా లేచేమో, అతనికి అసలు తోచటంలేదు.

సుబ్బారావుకు తపీమని ఒక ఆలోచన లేచింది. ఇందిరను చూడాలనీ, ఆ మెతో మాటాడాలనీ తను ఎట్లాగూ తహతహలాడు తున్నాడు - ఇవాళే బయల్దేరివెళ్లి కలుసుకుంటే?—గదికి తాళంపేసి గాలిలో ఎగురుతూ ఇల్లు చేరుకుని స్నేహితుడి పెళ్ళికి అర్థంబుగా వెళ్ళాల్సిన వచ్చిందని ఇంట్లో బాంకి, కొంత డబ్బు ఎక్కడో అప్పుచేసి, ఆ సాయంత్రం బండికి ఇందిర పూరుకు బయలుదేరాడు!

* * *

ఉదయం సుమారు ఎనిమిది గంటలవేళ తనను ఎవరో పిలిచినట్లుకాగా, ఇందిర బిడ్డ గుమ్మంలోకివచ్చి చూసింది. నీటు గాండ్రును వేసుకుని, నవ్వుతూ ఓ కుర్రాడు కనిపించాడు. "ఇందిరా" అన్నాడు కుర్రాడు ప్రేమ ఘట్టంలో ప్రియుడు పలికినట్లు.

"ఎవరు?" అన్నది ఇందిర అగమ్యంగా. ఆఁ! నన్ను ఎరకావూ— నేనునీ... సుబ్బారావును" అన్నాడు సుబ్బారావు నవ్వుతూ అమితానందంగా. ఇందిరకు కొన్ని క్షణాల పాటు ఈ లోకం కనిపించలేదు. నిన్న వచ్చాడు సుబ్బారావా— ఇవాళ ఇతనికే సుబ్బారావుకే... ఇదేమిటో! ఆమెకు అర్థంకాలేదు. ఇందులో ఏదో వున్నట్టుందని గ్రహించి, అంతలోనే సరుకుని ఆస్వాద్యంగా అతన్ని లోపలకు ఆహ్వానించింది. "నీ కోసం ఎంత తహతహలాడానో దేవుడు కూడా లెక్కకట్టలేడు!" అన్నాడు సుబ్బారావు నవ్వుతూ.

ఇందిర చిరునవ్వువచ్చి, "ఇప్పుడే వస్తా" నంటూ లోపలకు వెళ్ళింది. సుబ్బారావు ఆ యింటి అలుడిగా దర్జాగా కుర్చీలో కూచుని సిగరెట్లు ముట్టించాడు!

కొన్ని నిమిషాల్లో ఎవరో బిడ్డలోంచి "ఇందిర వున్నదా?" అని అడగటం విని సుబ్బారావు గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగి చూడగా— రామ్మూర్తి! రామ్మూర్తి కేవలం రాతిబొమ్మలే బిహాయి— క్షణం పోయాక నెమ్మదిగా "సుబ్బారావు" అన్నాడు పెదవులతో. రామ్మూర్తిని చూడగానే సుబ్బారావు అగమ్యంలోపడి, "రామ్మూర్తి! అన్నాడు గొంతులోనే.

"ఎప్పుడొచ్చావ్?" అన్నాడు సుబ్బారావు.

రామ్మూర్తి తడబడుతున్న రెండుకాళ్ళూ గట్టిగా నిలబొక్కుకుని— "అక్కడ బయలు దేరటమే సరాసరి ఇక్కడకు కేరాను!"

అన్నాడు వీమాత్రం బంకూ గొంకూ లేకుండా— నీట మునిగిపోదామనుకున్న వాడు 'దరి' కి భయపడటం అనవసరం అని గుర్తువచ్చి.

"మిత్రాను వెళ్ళాలన్నావుగా" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"పూరికే అన్నాను" అన్నాడు రామ్మూర్తి ముక్తసరిగా.

"నాతో ఈమాట చెప్పలేకంటే?" అన్నాడు అధికారంగా సుబ్బారావు.

"అనవసరం అని"

ఈసారి రామ్మూర్తి సమాధానం 'వెడ'గా వున్నట్లు సుబ్బారావు గ్రహించి—

"ఇక్కడ నీకేం పని?" అని గదించాడు.

"నువ్వేం పనిమాడ వచ్చావో నేను ఆ పనిమాడే వచ్చాను. సుబ్బారావు— ఇక మనుసులో గుడ్డులాట ఎందుకు? నేను ఇందిరను గాఢంగా ప్రేమించాను. నిన్ననే ఆమెను కలుసుకుని అన్నీ మాట్లాడేశాను. ఇప్పుడు నాపేరు సుబ్బారావు. ఇక్కడ నీకేం మాట్లాడు, అధికారమూ లేవు. నవ్వు వెళ్ళవచ్చు!" అన్నాడు సీరియస్ గా రామ్మూర్తి. రామ్మూర్తి ఏం మాట్లాడు తున్నాడో సుబ్బారావుకు అర్థంకాలేదు. ఇది కలా, నాటకమా, ఏదన్నా సినీమా ఘట్టమా అనిపించింది. నిజంగా రామ్మూర్తి ఇట్లా మారిపోయాడా?

"ఏమిటి... నవ్వుని మాట్లాడుతున్నావ్ రామ్మూర్తి!" అన్నాడు కోపంగా సుబ్బారావు.

"వున్నట్లు మాట్లాడుతున్నాను. అవును-ఇది నిజం."

సుబ్బారావు ఆ పాదమధ్యకం కంపించి పోతూ లేచినించుని, పళ్ళు పటపటలాడిస్తూ— "దోహా!... స్నేహితుడవనిమ్మి..." అన పోతే—

"దేలాగులు వప్పజేసుటం అనవసరం. దయచేసి బయటకు వెళ్ళి!" అన్నాడు రామ్మూర్తి.

ఇంతలో ఇందిర అక్కడికి వచ్చింది.

"నాలో ఇందిరా" అన్నాడు రామ్మూర్తి. ఇందిర మాట్లాడలేదు. ఇద్దరినీ చూస్తూ నించున్నది.

"ఇతను నాపేరు పెట్టుకునివచ్చిన రామ్మూర్తి. దుర్మారుడు. నేను - సుబ్బారావును!" అన్నాడు ఉక్రోశంగా అసలు సుబ్బారావు.

"నోడ్యుం! ఇందిరా - నేను సుబ్బారావును కానూ - వీడెవడో నాపేరు పెట్టుకొచ్చి మోసం చేదామనుకుంటున్నాడు" అన్నాడు నకిలీ సుబ్బారావు.

"గట్టువుట్" అని అరిచాడు సుబ్బారావు కళ్ళనీళ్ళ పర్యంతమై.

"నువ్వెవడి వయలే నాకేం? రా ఇందిరా

పోదాం" అన్నాడు రామ్మూర్తి ముందుకు పోతూ.

"ఆగండి" అన్నది ఇందిర.

రామ్మూర్తి ఆగాడు. సుబ్బారావులో సంతోషం ఉదయించింది.

"ఇదంతా నాకు అర్థం కాకుండావున్నది. ఎవరు సుబ్బారావో నాకేం తెలియటంలేదు. ఋజువు చెయ్యండి!" అన్నది.

"నేను ఇందిరానీ సుబ్బారావును" అన్నాడు రామ్మూర్తి.

"నేను ఇందిరానీ సుబ్బారావును" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"నువు రాసిన ఉత్తరాలన్నీ ఏకరువు పెడతాను" అన్నాడు రామ్మూర్తి.

"ఇందిరా-వీడునాస్నేహితుడురామ్మూర్తి. నువురాసిన ప్రతీవుత్తరం వీడు చదివాడు. నీకు నేను రాసిన ప్రతీ ఉత్తరాన్నీ చూపిస్తే ఇట్లా ద్రోహంచేతాడు. నువ్వు రాసిన ఉత్తరాలన్నీ నేను చూపిస్తాను"

"అదంతా అబద్ధం. నువ్వురాసిన వుత్తరాలన్నీ వీడు వాదగర్భించి దొంగించాడు."

"అబద్ధం" అని అరిచాడు సుబ్బారావు.

"ఇవ్" అన్నది ఇందిర.

"చూడండి-మీలో ఎవరు సుబ్బారావో ఎవరుకాకో తర్వాత తేల్చుకుందాం. ఇంతకూ, నిజం చెబుతున్నాను వినండి. మీకు రాసిన ఉత్తరాలన్నీ - నేను రాసినవి కావు. అందులో ఒక్క అక్షరం నేను రాయలేదు. అసలు నాపేరుఇందిర కాదు-నిర్మల. అదంతా చూఅన్నయ్య ఆడిన నాటకం. తనే ఇందిరగా రాస్తూ మీరు ఫోటో పంపమని రాయగానే ఏ ఆలోచనా లేకుండా నాఫోటో పంపేతాడు. కలంస్నేహం చేస్తానని ప్రేమలోకి దిగే మీలాంటి ప్రేమ బిచ్చివాళ్ళకు బుద్ధి చెప్పాలని తన నంకల్పం అట. అంచాత, మీలో ఎవరు సుబ్బారావో చూ అన్నయ్య వచ్చి తేల్చుకుని మితా వ్యవహారం నెరవేరుస్తాడు. మధ్య నాకెందుకు వాడికే పిలుస్తాను వుండండి!" అని ఇందిర లోపలకు వెళ్ళింది.

సుబ్బారావు మూర్ఖపోయాడు!

రామ్మూర్తి సర్వోద్రియాలూ స్తంభించి పోయి, రక్త ప్రవాహం ఓక్షణం పాటు ఆగిపోయింది!

కాస్పేపట్లో ఇందిర తన అన్నయ్యను వెంటపెట్టుకుని ముందు గదిలోకి రాగా, రెండు ఖాళీ కుర్చీలు మాత్రం నివ్వరబోయి నించుని, తర్వాత ఒకదాన్నొకటి చూస్తూ పకపకమని నవ్వుకున్నా!

